

Denne nys omtalte Ordning vilde efter min Formening ogsaa være betænkelig til en anden Side, og der kommer jeg til det, som var Kernen i det ærede Medlems agitatoriske Foredrag, nemlig Forholdet til den almindelige Folkeskole, og hvorvidt vi ved denne Lov ødelægger den. Det ærede Medlem ytrede et Par Ord, der kunde tydes paa den Maade, at han kunde slutte sig til Tanken, om vi skabte en højere Skole med Tilknytning nedad ved 14 Aars Alderen. Det ser jo godt ud. Vi sige da, at vi bygge paa Folkeskolen til Børnene paa 14 Aar, og saa tage vi fat paa den videregaaende Skole. Det ser folkeligt og demokratisk og simpelt ud, og det var jo ogsaa noget saadant, der blev gjort gældende ved Forhandlingerne om dette Forslag. Men hvad for en Folkeskole er det, man da vil bygge paa? Der er en god Side ved vor Folkeskoles Udvikling, nemlig Kommunernes Frihed til at røre sig, som medfører det Gode, at Egnens, Byens Befolkning føler sig mere interesseret i sin Skoles Udvikling, end den vilde gøre, hvis den fik en normal Ordning paabudt inde fra Ministerialkontorerne. Men netop paa Grund af denne Kommunernes Frihed til at røre sig; have vi en meget forskellig Opbygning af Folkeskolen Landet over. Lovgivningen paabyder ikke nogen Norm hele Landet over. Den fastsætter kun et Lavmaal, under hvilket man ikke må komme; men ellers giver den Frihed til at udvikle Skolen, som man paa hvert Sted vil. I de fleste Kommuner undervises Børnene kun i Modersmaalet lige til Konfirmationsalderen, og det vil, i alt Fald i den Tid, vi kunne regne med, altid være saadan i den almindelige Folkeskole her i Landet. Men i mange Kommuner har man skabt en Gren af Folkeskole, hvor man i større eller mindre Grad tager fremmede Sprog op. Det har man mangfoldige Eksempler paa. Oppe fra Holbæk kender jeg det lidt nøjere. Der har man indrettet en Folkeskole, hvor man for de Børn, der magte det, fra 11-Aars Alderen, altsaa samme Alderstrin, som her foreslaas, begynder med et af de to fremmede Sprog og et Aar efter tager det andet, altsaa baade Tysk og Engelsk — eller Engelsk og Tysk. I andre Kommuner er man ikke naaet saa vidt, at man har faaet den højere Kommunalskole knyttet til sin almindelige Folkeskole; der har man den som kommunal Betalingsskole, med et Tilsnit i Retning af, hvad vi kunne kalde Borgerskole. Hvis vi nu ved 14-Aars Al-

deren skulde søge Tilknytning for den højere Almenskole i de kommunale Skoler, saa maatte man spørge: hvilken af disse forskellige Kommuneskoler skulde det da være? Der er ingen, der har vovet at foreslaa, at den højere Almenskole i Almindelighed Landet over skulde søge Tilslutning til en Skoleordning, der indtil 14-Aars Alderen slet ikke havde rørt ved de fremmede Sprog. Jeg tvivler om, at man nogen Sinde vil komme til det i Fremtiden, men i alt Fald, for Øjeblikket er der ingen, man kan faa med ad den Vej. Nej, det, der er foreslaaet, er da at søge Tilknytning til de Borgerskoler, der hist og her ere voksede op i Købstæderne og, jeg tør næsten sige, til den velsignede Borgerskoleeksamen, som en tidligere Kultusminister indførte her i Landet. Men bortset fra alle de andre Mangler, som vil komme ved en Afslutning baade ved det 14de, det 16de og det 18de Aar, saa ville selve dette at knytte det til denne Borgerskoleafslutning, at gøre dette til den almindelige Optagelsesregel i den højere Almenskole, — det vil medføre en Fare for, at Folkeskolen gøres mekanisk, at den uniformeres. Indrette vi det paa den Maade, var det jo det samme som at sige til alle Mennesker Landet over: Den rigtige Folkeskole, den fuldstændige Folkeskole, den egentlig gode Folkeskole er Borgerskolen med de to fremmede Sprog, der fører frem til Borgerskoleeksamen. Det vilde være at friste vore Kommuner ind paa en uniformerende Udvikling, som jeg ikke tror, Folkeskolen vilde være tjent med, og som jeg tror, at Folkeskolens arbejdende Mænd og Kvinder vilde se paa med megen Bekymring.

Det ærede Medlem for Verringe havde paa mange Punkter faaet Lovforslaget forkert i Halsen og havde adskillige Steder læst det saaledes, at han gav sin Mening Udtryk i saadanne Vendinger, at jeg maatte sige til mig selv: Er det ham eller er det mig, der ikke forstaar det danske Sprog? Ja, Udtrykkene kom til at blive noget helt andet end i det Sprog, jeg taler i min Familiekreds, og med hvilket jeg plejer at kunne gøre mig forstaaelig her i Danmark. Jeg vil ikke gaa ind paa saadanne Ting, som at han tænker sig, at den egentlige Grund til et saadant Reformforslags Fremkomst var den, at der var mange Kandidat Magisterii, Folk med Skoleembedseksamen, som maatte have noget at fortjene og derfor maatte have mange Elever ind i Skolen. Det er en Smagssag, hvor megen Vægt man